Floravaktarna i Skåne Rapporterar

Korndådra – en art som håller på att försvinna i det skånska landskapet

Charlotte Wigermo

Korndådra *Neslia paniculata* var under 1800-talet ett allmänt åkerogräs och ännu så sent som under perioden 1956–1975 uppgiven från 166 lokaler. Därefter är den starkt minskande och håller nu på att försvinna helt i landskapet.

Under inventeringen av Skånes Flora 1989–2006 är korndådra uppgiven från 40 rutor. Många av dessa lokaler har endast haft enstaka, tillfälliga fynd. Under åren 1989–2011 är korndådra hittad på 48 lokaler och dessa är inlagda på Artportalen.

De senaste fynden av arten var de 8 ex. som Rune Gerell hittat 2010 öster om Tolånga kyrka samt ett ex. 2011 hittat av Kerstin Frostberg i Kolema, Röstånga.

Bild 1. Korndådra. Foto: Åke Svensson.

En genomgång av alla 48 lokalerna har nu genomförts under åren 2012–2014 och resultatet är mycket negativt. Under sommaren 2012 och 2013 inventerades 28 lokaler där samtliga lokaler var utan fynd av korndådra utom en och det var nära Stora Köpinge kyrka där Torbjörn Tyler hittat ett ex.

På floraväktarmötet i februari 2014 var det 20 lokaler kvar att fördela men det var svårt eftersom det verkade hopplöst att hitta några dådror. Emellertid rapporterade Marie-Louise Bárány glatt i juli att hon hittat två ex! Äntligen en positiv rapport!

Likväl hade jag inga förväntningar när jag gav mig ut att leta på de resterande 11 lokalerna.

Jag började med att besöka Marie-Louises lokal vid Eljaröd, för det var flera år sedan jag såg en korndådra senast. Det är bra att träna upp sökblicken. Exemplaren var ganska små och jag blev imponerad av fyndet. Sedan åkte jag vidare genom det skånska landskapet för att leta i Simrishamns kommun men inga korndådror gick att hitta. Till slut hade jag bara en lokal kvar norr om Gärsnäs. Nu regnade det ihärdigt och jag ville helst bara köra hem. Men redan från bilen såg jag något högt sticka upp ovanför säden i åkern. Inget paraply eller några regnkläder var med men det var bara att ge sig ut i regnet. Visst var det korndådra! Jag räknade till ett tiotal exemplar. Genomsur men glad körde jag hemåt. Det blev att återbesöka lokalen i bättre väder och då kunde vi räkna till 24 höga exemplar i en åker som även hade en del andra ogräs.

Beskrivning

Korndådra är en ettårig, främst höstgroende korsblommig art som kan bli upp till 60 cm hög. Stjälken är sträv av både stjärnhår och vanliga hår. De avlånga bladen har en stjälkomfattande bas. Blommorna, som är små

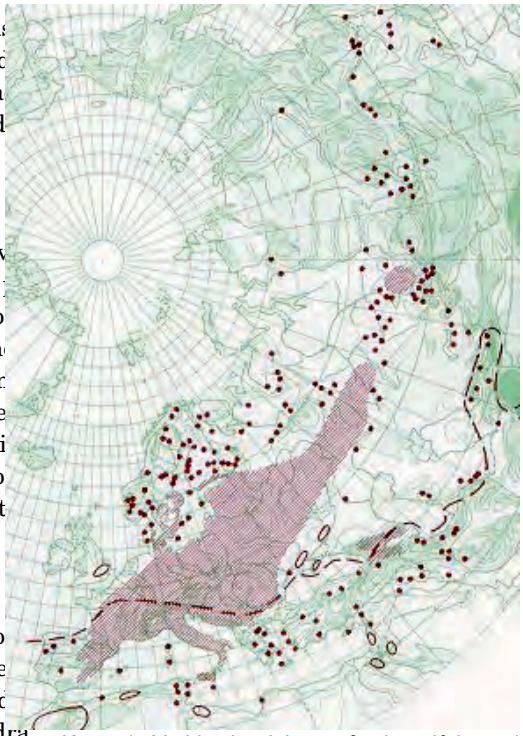
och gula, sitter i en lång, rikblommig klas
Fröskidorna är karakteristiskt klotrunc
nätmönstrade och sitter på smala, utspärra
skaft. Blomningen sker i juni– juli. Korndåd
är rödlistad i kategorin EN, Starkt hotad.

Utbredning

Korndådra har en sydöstlig utbredning i Sv
rige och finns nu huvudsakligen i Skåne,
Öland och Gotland samt i östra Småland o
längs östkusten norrut till södra Gästriklan
Den finns sällsynt i fem rutor i Västergötlar
Korndådra förekommer i övriga Norden e
dast som tillfällig i Danmark, Norge och Fi
land. Den härstammar från Centraleuropa o
Västasien samt är spridd som ogräs t. ex. t
Nordafrika samt Nord- och Sydamerika.

Ekologi

Korndådra är en gammal, kulturberoende o
konkurrenssvag art. Den är främst ett åke
ogräs men man kan även hitta den i trädgård
land och på fyllnadsjord. Liksom många andra
åkerogräs är korndådra känslig för dagens
åkerbruk med dess intensiva ogräsbekämpning
och mer gödsel med tätare grödor som följd.
Något som skulle gynna arten vore om det i
kanten av åkrarna lämnades en bård där inget
ogräsmedel eller konstgödning spreds. **Första fynduppgift** publicerades av Rudbeck i *Hortus Botanicus* år 1685 (Nordstedt 1920).

Karta 1. Världsutbredningen för korndådra enl. Hultén, E. & Fries, M. 1986. *Atlas of North European vascular plants.*

Sammanfattning

Prognosen för korndådra är mycket dålig i Skåne. Risken för att arten helt dör ut i det skånska landskapet är överhängande om inga åtgärder sätts in. Korndådra är numera en

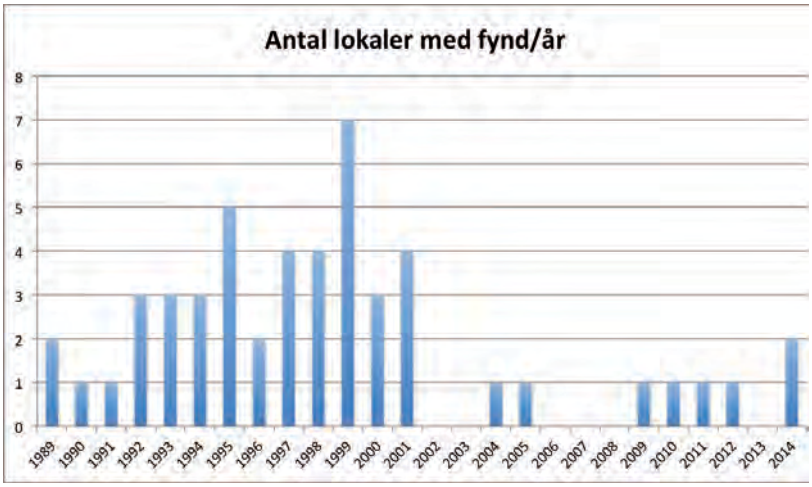
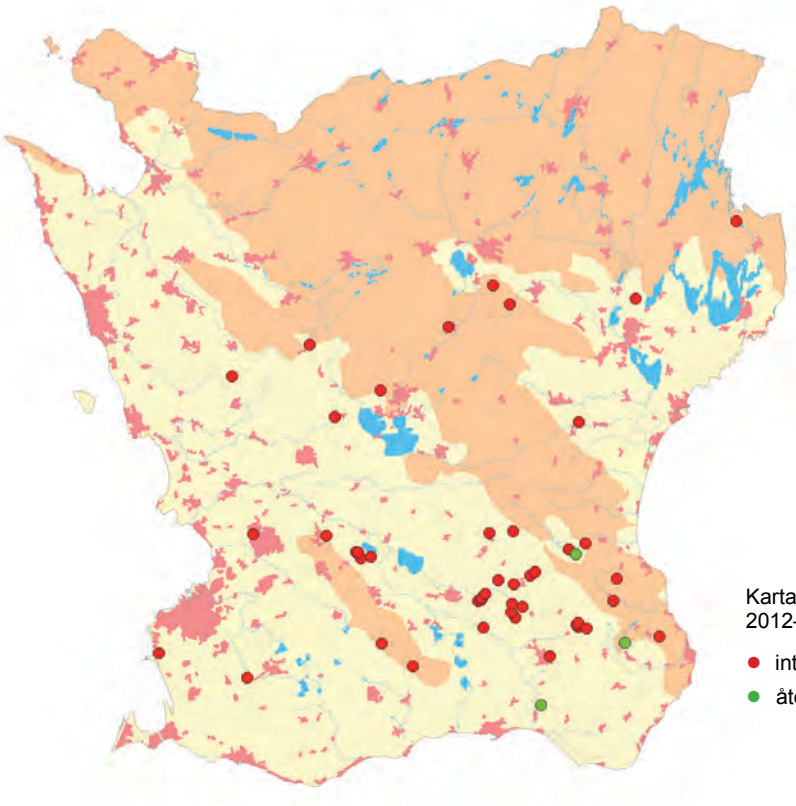

Diagram 1. Antal fynd av korndådra per år 1989–2014.

Karta 2. Korndådra i Skåne 2012–2014.

- inte återfunnen
- återfynd

mycket sällsynt art i Skåne och den har utan tvekan gått kraftigt tillbaka sedan 1960-talet då den fortfarande tycks ha varit relativt vanlig i vissa trakter. Dess sällsynthet tillsammans med att den oftast uppträder fåtalig på ganska triviala lokaler, gör den svårinventerad och den förefaller mer eller mindre försvunnen mellan mera generella landskapsinventeringar. Detta åskådliggörs på ett vackert sätt i diagram 1 där antalet fynd under inventeringen för Skånes Flora 1989–2005 i genomsnitt ligger över tre per år. Efter denna inventering har fynden av korndådra nästan uteblivit.

Referenser

Anderberg, A. & Anderberg, A.-L., 2007. Den virtuella floran. >http://linnaeus.nrm.se/flora/welcome.html<. Naturhistoriska Riksmuseet.

ArtDatabanken, 1992: Korndådra. Artfaktablad.

Bertilsson, A. m.fl., 2002: *Västergötlands flora*. Lund.

Edqvist, M. & Karlsson, T. (red.) 2007: *Smålands flora*. SBF-förlaget. Uppsala.

Fröberg, L. 2006: *Blekinges flora*. SBF-förlaget. Uppsala.

Georgson, K. 1997: *Hallands flora*, Lund.

Tyler, T. m.fl. (red.). 2007. *Floran i Skåne. Arterna och deras utbredning.* Lund.

Weimarck, H. & G. 1985: *Atlas över Skånes Flora*. Lund.

Bild 2. Frukt av korndådra. Efter Lagerberg.